

Roman

ilustrovan družinski tednik · izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 26. novembra 1931

Štev. 48

„MOST VZDIHOV“

ZGODOVINSKI ROMAN
JE ZAČEL IZHAJATI V 45.
STEVILKINAŠEGA LISTA

SPISAL M. ZEVACO

AVTOR ROMANOV „KRALJEVI VITEZ“, „NOSTRADAMUS“, „FAVSTA“ ITD.

NEZAKONSKA MATI
KONZULOVA SKRIVNOST / V OBJEMU
TEME / ZLATI DEMON / TIGER / SIROTA Z MILIJONI
SKRIVNOST VOTLE IGLE / BREZ
VESLI / ŽENA Z VEČNO MLA-
DOSTJO / SRCE V OKOVIH

TO SO ROMANI,
KI SO DO ZDAJ
IZŠLI V TEDNI-
KU „ROMAN“.
VSE PA JIH PO
NAPETOSTI
DEJANJA IN
PRETRESLJI-
VOSTI USO-
DEGLAVNIH
JUNA KOV
DALEČ PRE-
KAŠA NAŠ
NOVI RO-
MAN, KI GA
PRINAŠA-
MO OD 45.
STEVILKE
DALJE:

ZGODOVINSKI
ROMAN
·
NAPISAL
MICHEL
ZÉVACO

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je 40. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih 39 nadaljevanj.

Peta knjiga

POT V ŽIVLJENJE

In spomin mu je zletel dalje... Spomnil se je umora v igralnici. Zdaj si je zaželel, da bi ga bili takrat odkrili, da bi ga bili kaznovali, zakaj bil je prestrašopeten, da bi se sam izdal, niti toliko moči ni imel, da bi bil samega sebe sodil...

In potem je prišel Zorin beg. Zakaj je zbežala? To mu je bila uganka. Saj je imela vsega dovolj, denarja, razkošja in svobode. Mislil je, da jo bo razkošje pritegnilo k njemu, da bo v njem pozabila njega, ki ga je vsak dan preklinjal, ki ga je vsako noč videl v sanjah, oblitega s krvjo. Ali je res pobegnila samo iz sovraštva do njega? In zakaj to sovraštvo? Ali je kaj slutila? Ali je kaj vedela? Kdo bi ji bil povedal?...

Prej, dokler je bila v graščini, je bil vsaj srečen v zavesti, da je ona blizu, čeprav ne mara zanj. Zdaj ga je obdajal samo še občutek strašne samote, praznote, in vsak dan je bolj občutil, kaj je izgubil.

Za drugo se ni več brigal. Vsega drugega se je bal, samo nje si je hotel, da bi se vrnila, da bi pregnala ta strašni mir, to mrtvaško tišino v graščini, da bi jo vsak dan videl, vsak dan slišal...

Strup, ki ga je užival, je čedalje huje deloval. Čutil je, kako mu zastruplja žne, kako mu jemlje še tisti drobec vere v sebe, ki jo je doslej imel. Čutil je, kako ga je vsega prežal z obupom.

Kje je rešitev?

Kdo ga more rešiti?

Vedel je: samo ona. Nihče drugi... In nekega dne, ko je njegov obup prikipel do vrha, se je odločil, da pojde k njej.

Pregovoriti jo je hotel, da bi se vrnila k njemu. Ali bo hotela?

In tako je nekega dne obstal njegov avto pred malo vilo, kjer je Zora stanovala.

Iz avta je stopil Kregar. Boječe je krenil po vrtu, išoč z očmi njo, ki ji je bil namenil obisk.

Zagledal jo je v lopi.

Krenil je proti njej.

Zora je zaslišala korake na pesku. Naglo se je ozrla, z veselim obrazom, misleč da prihaja Vinko, tedaj pa ji je lice prebledelo.

Vstala je in se ozrla, kakor bi hotela pobegniti, kakor bi iskala izhoda. Toda ni se mu mogla izogniti.

Marko je opazil, kako je mamica vsa prestrašena vstala, in se je oklenil njene roke.

„Kaj hočeš?“ je komaj izdala iz sebe, ko je obstal pred njo.

Ni odgovoril — niti pozdravil je ni.

„Kaj hočeš?“ je ponovila.

Strmel je v njo, ko je stala pred njim, vsa blede, drhteča kakor trepetlika.

„Tebe!“ je rekel potem.

Pobesila je glavo.

„Potem si prišel zaman,“ je odgovorila.

Burno so se ji dvigale grudi. Boj, ki je v njih besnel, je bil strašen. Tako strašen, da se je bala, da ne bi omagala. Hlastno ga je pogledala, da bi na njegovem obrazu brala učinek svojih besed. To-

da ta obraz je bil trd, mrtev, le oči so vročično žarele.

Z roko je otipala klop zraven sebe in sedla. Podprla si je glavo.

„Ali me nisi razumel?“

„Ne!“ je odvrnil, tako trdo, da jo je streslo. „Zakaj si pobegnila?“

„To bi rad vedel...“

„Da, to. Tvoj mož sem. Pravico imam vprašati. In odgovora terjam.“

„Sam veš, kakšen bo moj odgovor,“ je odvrnila. „Ne izprašuj me, nisi moj sodnik.“

„Tvoj mož sem...“

„Mož? Mož?“

Planila je pokoncu in se z rokami uprla ob mizo:

„Slepar si, ogoljufal si me, in zdaj hočeš...“

„Da, zdaj hočem,“ je bruhnilo iz Kregarja, „zdaj hočem...“

Beseda mu je zastala v grlu.

Zora je omagovala. Zlezla je nazaj na klop. Glava ji je omahnila na roke. Zajokala je.

„Pusti me, pusti me,“ le te besede je razumel.

Roka mu je drhtela. Sam ni vedel, kdaj jo je iztegnil in jo položil na njeno ramo. Ta dotik jo je stresel nalik električni iskri. Kakor bi hotel zbuditi usmiljenje v njej, je rekel:

„Ne morem ostati sam. To me ubija. Ne morem strpeti...“

„Kako sem strpela jaz vsa ta leta v kletki, v pektu? Te ga nisi vprašal?“

Molčal je.

„Kletka? Pekel?“ je rekel čez dolgo, kakor bi hotel ugovarjati. „Kaj ti niso bila vsa vrata odprta? Kaj nisi delala, kar si hotela? Kaj nisi imela vsega v izobilju?“

„Vsega v izobilju, vsega!“ je ponovila in v njenem gla-

su je bilo sovraštvo. „Za vse si me osleparil. Tudi za lju-bezen si me hotel. In ko sem izpregledala...“

„Zora!“

Mrzlo ga je pogledala.

„... in ko sem izpregledala.“ je neusmiljeno nadaljevala. „in šla tja, kamor bi bila morala iti že davno prej, si prišel za menoj. In hočeš, da bi se vrnila k tebi, ki si mi ukradel življenje. Nikdar! Nikdar!“

Vsaka beseda je bila udarec.

„Nikdar se ne vrnem, čuj! Nikdar! Nikdar več! Pojdi mi izpred oči, podlež! Tudi videti te nočem več. Pojdi!“

„Tako mi praviš ti.“ je zajeceljal Kregar, ti, ki...“

„... jaz, ki si mi vzal lju-bezen, srečo, zmisel življenja...“

Videl je, da je boj izgubil. Obup se ga je loteval. Boril se je z njim, toda vedel je, da bo omagal. Blazne misli so planile vanj.

„In vendar pojdeš v mojo graščino.“ je trdo rekel. „Prideš, sama prideš.“

Začudeno ga je pogledala. Kam merijo te besede? Kaj hoče z njimi? Ni mogla verjeti, da jih je reš izrekel.

„Ne pridem...“

„Prišla boš!“

Prsti so mu vročično drhteli. Ves se je tresel od razburjenja.

„Prišla boš.“ je ponovil. „Še enkrat boš stopila čez prag, kjer si živela.“

Ozrl se je po vrtu.

Med pogovorom je Marko odšel iz lope. Zdaj ga je videl, kako je stopical okrog njegovega avta in ga ogledoval.

Tedaj se je oklenil misli, ki ga je prej prešinila. Vedel je, da bo to poslednji boj, vedel je, da ga bo izgubil, da ga mora izgubiti, toda v obupu se je vrgel vanj.

Naglo se je brez pozdrava obrnil in krenil po poti, kjer je bil prišel.

Že je bil pri vrtnih vratih,

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA je KOLINSKA KAVA!

Tedaj šele se je Zora zavedla. In strah, groza jo je obšla. Otroka ni bilo nikjer.

„Marko!“ je kriknila in zbežala iz lope. In tedaj je videla... in vsi udje so ji ohromeli. Videla je, kako je stopil Kregar k otroku. Malček mu je hotel pobegniti, sluteč da mu hoče Kregar zlo. Toda ni mogel. Kregar ga je pograbil za ročico in ga potegnil k sebi.

Zora je kriknila. Sedaj je vedela, kaj je Kregar hotel. Kar so ji dale moči, je zbežala čez vrt k vratom, na cesto...

Toda bilo je prepozno.

Motor je že zaropotal. Gast oblak dima ji je puhal v obraz. Iztegnila je roke, toda zagrabila je v prazno. Ko je veter raznesel dim, je videla, da je avto pravkar izginil za ovinkom.

Brez misli, obupujoč, je bežala po cesti, in sama ni vedela, kaj bi.

„Marko, Marko!“

Toda Marko ni odgovoril. Mrzel odmev je vračal le nje-ne besede.

Cesta se je vila kakor kačja. Jela je bežati v hrib, mor-da po bližnjici dohiti avto.

In če ga dohiti, kaj potem? Kaj more sirota?

Ni si odgovorila.

In ko je prišla na vrh griča, je zagledala avto, ki je švignil po dolini. Kregar je sedel pri krmilu in zraven njega njen Marko.

Omahnila je. Čutila je, da je vse zaman. Ubita se je vrnila nazaj na cesto. Počasi, zlomljenih korakov, se je opotekala proti domu. In ko je prišla do vrat, se je naslonila nanje, da se ni zgrudila.

„Marko!“

Ni bilo odgovora.

Spet je začula ropot motorja. Vsa kri ji je udarila v obraz. Ali se je Kregar vrnil?

Ne, avto je prihajal z druge strani. Poznala ga je. Vin-kov je bil.

Ustavil se je pred hišo in mladi mož je skočil iz njega. Zagledal je Zoro, ki je slonela ob vratih bolj mrtva kakor živa.

„Kaj vam je, gospa?“

Moči so jo zapustile. Zgrudila bi se bila, da je ni Vinko prestregel, in pol v nezavesti je šepnila:

„Kregar je ugrabil mojega otroka.“

Petnajsto poglavje

ZA MAMICO

Avto je drvel po cesti z oglušujočim ropotom. In vendar ga je Kregar še bolj poganjat. Kakor bi se bal, da ga kdo ne dohiti. Kakor bi hotel z ropotom preglasiti glas vesti.

In v teh trenutkih strašne napetosti se mu je vrnila stara hladnokrvnost. Gorje, če se mu ne bi bila! Kolikrat je bil le za ped od roba ceste. In pri taki blazni hitrosti je rob ceste pomenil smrt!...

Avto je požiral kilometre. Drvel je kakor bi hotel dati vse iz sebe.

Sleherno živčno vlakno v Kregarju je trzalo, napeto kakor struna.

Še malo in doma bo...

*

Marko prvi trenutek ni vedel, kaj se z njim godi. Že

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali tudi danes izpustiti običajno novelo. Prosimo cenj. bralce oproščenja in nekoliko potrpljenja; kmalu bo boljše.

takrat, ko je zagledal Kregarja na vrtu, kako je stopal k njegovi mami, že takrat je podzavestno slutil, da ji hoče zlo. Stisnil se je k njej. Ni razumel besed, ki sta jih govorila, toda bal se je. Zato je v trenutku, ko mami ni pazila nanj, zbežal po stezi, ki je držala v hišo.

Tedaj je na cesti zagledal avto. Ta avto je poznal. Pravitisti je bil, ki se je z njim peljal k stari mami, njegov stari znanec.

Potem je videl, kako je skozi vrtna vrata stopil očka, ki ga ni maral. Videl je, da ga je bil opazil in šel k njemu. Zbal se je. Čutil je, da ga očka sovraži. Zbežati je hotel, pa ni mogel. Trda roka ga je prijela v zapestju, da ga je zbolelo. Potem ga je prijela še druga in ga položila v avto.

Obrnil se je in zagledal mami, ki je hitela po vrtu. Poklical jo je, toda njegov glas se je izgubil v ropotu motorja.

Zajokal je. Roka, ki ga je še vedno držala, je popustila. Ko se je spet ozrl, ni več videl doma.

„Mamica!“

„Molči!“ mu je zaklical glas zraven njega. Prestrašeno je pogledal. Videl je spachen obraz, ki se je sovražno obrnil k njemu. Zategnilo mu je grlo. Le zastokal je še.

Potem se je avto ustavil pred hišo, ki jo je dobro poznal.

Spet ga je pograbila roka. Hotel se je upreti, toda bil je preslab. Bolj vlekla ga je kakor vodila po drevoredu, skozi vrata, skozi vežo, po stopnicah.

Zagledal je vratarja. Njemu ga je Kregar izročil.

„Zapri otroka v njegovo sobo in ga pusti tam, dokler ti ne ukažem drugače.“

In vratar, ki ga Marko že od nekdaj ni maral, ga je

dvignil k sebi in ga odnesel v sobo, čeprav ga je ugriznil v roke, da je zajecal.

Potem so se vrata za njima odprla. Marko je bil sam s sobi, med svojimi igračami.

Vse je bilo tam. Njegove punčke, avtomobili, velika železnica, ki jo je dobil za zadnji božič, vse je bilo, prav tako, kakor takrat, ko se je odpeljal z mami in se potem ni več vrnil.

Toda danes se Marko ni zmenil za svoje igračice. Le eno ga je skrbelo in v tem je pozabil vse.

Kje je mami? Zakaj so ji ga vzeli? Zakaj ona ni šla z njim?

Spet je zajokal. Šel je k vratom, stopil na prste in dosegel kljuko. Pritisnil jo je in hotel potegniti k sebi, da bi vrata odprl. Toda ni mogel. Bila so zaklenjena.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH

„Mamica, mamica!“

Nihče mu ni odgovoril.

„Mamica!“

Jel je butati po vratih, da bi koga priklical, ki bi mu odprl, toda nihče se ni oglašil.

„Mamica!“

Mimo je prišel vratar in mu zaklical:

„Molči!“

Po tem glasu je Marko umolknil. Šel je k svoji posteljici.

Jok ga je dušil. Marko se je tako bal teme. Strahov, ki mu je o njih pravila vzgojiteljica, kadar ni bil priden.

Bojazen mu je stisnila srce.

In lačen je bil. Tako lačen...

Zlezel je na posteljico.

Jož, če pridejo zdaj še strahovi! Skril se je pod odejo in si jo potegnil čez glavo.

Lakota in strah sta ga premagala, ves onemogel je zaspal.

Šestnajsto poglavje PRED BOJEM

Dva dni ni bilo ne detektiva, ne njegovih pomočnikov. Branko se je čudil, vendar ni bil v skrbeh. V teh dneh, kar je delal z njim, je videl, da je imel opravka s poštenim človekom, ki mu je vdan.

Ven ni dosti hodil. Bal se je, da ne sreča spet koga, ki bi ga poznal. Če bi ga Zora videla še drugič, se ji ne bi tako lahko izognil. In če bi jo še drugič zagledal, bog ve, ali bi se mogel premagati.

Zvečer pa — na devet je že šlo — je nenadoma nekdo potrkal na njegova vrata. Branko je skočil z divana, kjer je leže nekaj čital, in odklenil vrata. Zunaj je stal ves zasopel njegov detektiv.

„Gospod Slavec, hitro!“

„Kaj je?“

Potegnil ga je čez prag in ga odvedel na sredo sobe. Kar posaditi ga je moral na stol.

„Povejte, kaj je? Hitro.“

„Tako,“ je naglo dejal detektiv, loveč sapo. „Po vašem ukazu sem poizvedoval po Kregarjevi ženi. Danes sem bil tam, kjer zdaj prebiva. Popoldne. Opazoval sem jo, tedaj pa sem videl, kako je prišel Kregar sam k njej. Nekaj je z njo govoril. Potem je naglo odšel, pograbil njenega otroka in ga odpeljal s seboj.“

„Otroka?“

„Da. Nisem mu mogel slediti, ker je bil predaleč. Zato sem mislil, da bo najbolje, če obvestim vas.“

„Kje imate avto?“ ga je Branko pograbil za ramo.

„Spodaj čaka.“

„Pojdiva!“

„Kam?“

C. naročnikom, ki so z naročnino za poslednje četrtletje t. l. še v zaostanku, prilagamo položnice. Vljudno prosimo za poravnavo, drugače bi jim morali pošiljanje lista ustaviti.

ZGODOVINSKI
ROMAN
•
NAPISAL
MICHEL
ZÉVACO

Kaj se je dozdej zgodilo („Roman“ št. 45, 46 in 47)

Leonora, najlepša Benečanka, in Roland, dožev sin, sta proslavljala svojo zaroko. Vse Benetke so rajale, le dva človeka se nista veselila: Altieri, član Sveta Desetorice, ki je ljubil Leonoro, in kurtizana Imperija, ki je bila blazno zaljubljena v Rolanda. Zmamila ga je k sebi v svojo razkošno palačo in mu priznala svoj ljubezen. On pa jo je odklonil. Na večer zaroke v doževi palači se nenadoma pojavi v dvorani veliki inkvizitor Foscari in izjavi, da je Roland koval zaroto proti beneški republiki; zato je prišel, da ga zgrabi. Ko se hoče Roland upreti, mu šepne Altieri na uho, da gre za usodno pomoto; jamči mu, da bo čez eno uro prost, če se podvrže inkvizitorju. Roland mu verjame in se vda; Foscari ga odvde. — Svet Desetorice se takoj nato sestane na sejo. Inkvizitor obtoži Rolanda, da je ubil Davilo, člana Sveta, ki pa ga je v resnici zaboljela Imperija, ker jo je zalotil, ko je Rolandu priznala ljubezen. Med sejo stopi v dvorano Leonora, ki je prišla braniti zaročenca. Pa tudi Imperija je prišla: ona je namreč ovadila Rolanda in mu podteknila umor Davile, da se tako nad njim maščuje. Toda Davila še ni bil mrtev; umirajoč se je dal v nosilnici prenesti na sejo, da razkrinka Imperijo. A preden more kaj izpovedati, umre.

Foscari se je sklonil k nje-
mu in se ga dotaknil z roko. Po-
tem se je zravnal:

„Gospoda, vaš tovariš Giovan-
ni Davila je umrl...“

Sodniki so se nemo odkrili.

„Umrl,“ je nadaljeval Fosca-
ri z ledenim glasom, „umrl pri
izvrševanju svoje dolžnosti, umrl
pri pričevanju, da nam je ta
ženska resnico govorila!...“

Pretresljivo hropenje mu je
odgovorilo...

Vsi so se obrnili...

In videli so Leonoro, prav ta-
ko blede ko Davila, kako se je
vlekla k vratom, videli so jo, ka-
ko jih je s krčevito trepečočimi
rokami odprla in jim počasi iz-
ginila izpred oči, zlomljena,
sključena, ubita od neizrekljive
bolesti — morda celo blazna!...

Prav takrat so se od zunaj
začuli kriki in se razlegnili po
dvorani kakor odmev bližajoče
e nevihte.

„Gospodje,“ je zavpil Foscari
in oči so mu vzplamtele, „jutri
bomo odločili, kakšne kazni je
vreden Roland Candiano. Nocoj
moramo udušiti upor!... Altieri,

vi prevzamete poveljstvo nad
oboroženci... Gospodje, grmenje
vstaje se bliža... Vsi na svoja
mesta!...“

Altieri, še vedno blede ko zid,
se je v skoku zagnal skozi vrata,
kjer je izginila Leonora.

Foscari je ostal sam.

S skrivnostnim usmevom se
je še enkrat ozrl po truplu Gio-
vannija Davila. Nato se je obr-
nil, da bi šel, toda takrat je vstal
pred njim neki mož, ki se je
globoko priklonil in zamrmral:

„Ali sem dobro delal v vašo
slavo in za vašo oblast, gospo-
dar?“

„Da, Bembo,“ je odgovoril
Foscari. „Dobro si delal! V tebi
imam zanesljivo in točno orožje,
strašen služabnik si. Idi, obraču-
nala bova, ko...“

„Ko boste beneški dož in go-
spodar Gornje Italije, Visokost!“

Na trgu Sv. Marka so počile
prve arkebuze, ki jih je sprejelo
rjojenje, preklinjanje in besno
kričanje.

VI

ORKAN

V doževi dvorani ni prvi mah
nihče opazil, da Leonore ni več.
Niti njen oče ni videl, kdaj je
deklica smuknila proti vratom,
ki sta skozi nje odšla Roland in
Foscari. Preveč je bil zatopljen
v svoje misli.

V kakšne misli?...

Dandolo je bil uničen. Kot
poslednji zastopnik nekdanje slav-
ne rodbine se nikdar ni mogel
prav živeti v podrejeno vlogo,
ki jo je moral igrati. Vedno je
sanjal o novem sijaju Dandolo-

ve palače na Velikem kanalu in
o povratku svojega vpliva v dr-
žavi.

Da, slavohlepje je polnilo
dušo tega slabiča. Groza ga je
bilo črne usode, ki je grozila
Candianu in njegovim ljudem,
in že dostikrat so v njem ne-
jasno vstale misli, kako bi pretr-
gal zvezo z njim, zvezo, ki se mu
je do te ure zdela edino zanes-
ljivo jamstvo za povratek njego-
vega nekdanjega sijaja...

V množici gostov, ki so izprva čakali, je zavrvelo. Ženske so bile že izginile. Vse povsod so se čuli kratki, rezki vojaški ukazi. Okoli doža Candiana in doževke Silvije je zazijala široka vrzel.

Starec kakor da se ni zavedel, da je tujec v svoji palači. Ni videl naglih pogledov, ki so ga obletavali, ni čul rožljanja mečev, ki so vselej zažvenketali, kadar je od zunaj udaril val krikov...

Njegove oči so srepo strmele v velika vrata v ozadju dvorane.

Skozi nje je bil izginil Roland; skozi nje se mora spet vrniti.

Zdajci so se ta vrata odprla. Candiano se je zravnal v vsej svoji velikosti.

„Sin moj!“ je zajeceljal v nenadnem izbruhu veselja.

Toda prepaden je obstal in nenadoma so ga izpreletele zle slutnje; ni se bil pojavil Roland... bila je Leonora!

Leonora, vsa bleda, z zmedenimi očmi, komaj se držeč na nogah...

Prav takrat je bobnenje na trgu Sv. Marka naraslo kakor grom. V doževi dvorani so odgovorili besni vzkriki, in pet sto patricijev se je zagnalo z dvignjenimi meči proti vratom.

„Naj živi Candiano! Živela svoboda!“ je zagrmelo ljudstvo.

„Smrt upornikom!“ so zarjuli doževi gostje.

Strašen vrtinec je objel doža, ko se je ves zmeden obrnil k Leonori in v neizrekljivi grozi zavpil:

„Moj sin! Kje je moj sin?...”

Leonora je bila na koncu s svojimi silami; iztegnila je roke, išoč opore, megla ji je zastrla oči in zgrudila bi se bila, da je ni takrat prestregel neki mož, ki je bil pritekkel za njo.

Ta mož je bil Altieri!

Pobrał je deklico, ki se je onesvestila, in stopil proti Dandolu, ki se je z grozo izpraševal, ali ne bo tudi njega zajel vesoljni potop, ki je v njem izginila rodbina Candianov.

V tisti minuti je zagledal Altierija.

„Kaj je?“ je zajeceljal Dandolo. „To vpitje... moja hči... kje je Roland Candiano?...”

Altieri je v navalu brezumne pijanosti pritisnil deklico na svoja prsa. In v tej krčeviti kretnji je bilo, kakor da hoče vsemu svetu pokazati svoje pravice do nje...

Šele nato jo je položil očetu v naročje.

„Kaj je, vprašate?“ je vzkliknil z zamolklim glasom. „Poglejte okoli sebe, Dandolo; pogledajte! In ne izprašujte, kaj je z Rolandom Candianom!...”

V doževi dvorani je bil zavladal strašen hrup.

Sto mož se je zgrnilo okoli starega Candiana, ki je s krvavimi očmi in razmršenimi lasmi, ves grozen na oko, potegnil meč iz nožnice.

„Moj sin!“ je zarjul, „kaj ste storili z mojim sinom?...”

In iznad hrupa in glasov, butajočih drug proti drugemu kakor valovi razjarjenega morja, se je tedaj začul mogočen glas:

„Candiano!... Vaš sin je izdajalec! Vaš sin je jetnik republike! Candiano, vi ste izdajalec! Nič več niste dož! V imenu naših zakonov, v imenu Sveta Desetorice vas zgrabim, Candiano...“

In Foscare je iztegnil roko in stopil naprej.

„K meni!“ je zarjul Candiano. „K meni, možje! K meni, prijatelji!... Oh, strahopetci!... Zapuščajo me!... Sam! sam proti vsem!...”

Takrat se je začul presunljiv krik.

In nenadoma je stala zraven starca visoka ženska, z vročičnimi očmi in razmršenimi sivimi lasmi: doževka Silvija...

„Candiano!“ je zavpila z glasom, da je može zazeblo. „Ne boš sam umrl!...”

Takrat je stari Candiano pograbil z obema rokama svoj tež-

ki meč in ga zavihtel nad Foscarejem, kakor da ga hoče presekat na dvojce.

Inkvizitor je odskočil; meč se je zasekal v tla; dvajset rok je hkrati padlo po starcu...

Kakor bi trenil so doža Candiana, ki je bil od udarcev po glavi ves krvav in komaj še pri zavesti, dvignili s tal in ga odnesli iz dvorane.

In doževka Silvija, ki jo je bilo groza pogledati in še večja groza poslušati, je iztegnila roke v pesti in iz ust ji je udarila obupna tožba njenega srca.

Tako strašna, da so se vsi umaknili, da so se bodala pobesila in je nastal širok krog okoli žene, okoli matere, ki je bila v svoji bolečini bolj podobna razjarjeni volkulji kakor človeškemu bitju...

Ves ta strašni prizor ni trajal dalj kakor nekaj sekund.

Dandolo je gledal okoli sebe z očmi, ki so mu od groze stopile iz jam.

„Kaj je, vprašate?“ je spet povzel Altieri. „Revolucija je, Dandolo! Revolucija, ki bo usodna za vse, kateri so sumljivi!...”

S prstom se je dotaknil njegovih prs:

„Tudi vi ste sumljivi!“

Dandolo je vztrepetal po vsem životu.

„Tudi vi ste sumljivi,“ je trdo nadaljeval Altieri. „Vi, ki ste hoteli izročiti svojo hčer sovražnikom beneških patricijev, tistim sovražnikom, ki so se združili z mornariško drhaljo!“

Dandolo je prebledel. Začutil je, da je izgubljen...

Izgubljen kakor Candiano! Izgubljen kakor Roland!

Tedaj se je Altieri nagnil k njemu in mu s tihim glasom vroče zašepetal na uho:

„Ljubim vašo hčer, Dandolo!...”

To je bilo konec!... V tem trenutku groze, ko divja okoli njuju revolucija in leži njegova hči onesvetla, morda umirajoča na tleh, v tem trenutku ta nepričakovana snubitev!...

Dandolo ni odgovoril... Toda njegov zgovorni pogled je povedal dovolj.

Ta pogled poln sramu in pristanka je Altieri prestregel. Razumel ga je!

„V redu,“ je zamrmral. „Spravite svojo hčer na varno. Jaz odgovarjam za vas... vi pa za njo!“

Dandolo se je s poslednjim naporom poskusil upreti.

Toda okoli sebe je videl samo grozeče obraze in bliskajoča se bodala... Zunaj je divjal ljudski orkan.

Pobesil je glavo in gluho odgovoril:

„Odgovarjam za svojo hčer!“

Altieri je vrgel na Leonoro pogled poln zmagoslavja in brezumnega veselja.

Nato je vtaknil meč v nožnico in se z glasnim krikom zagnal proti vratom:

„Naprej, beneški patriciji! Naprej za naše pravice!“

Kakih sto mož se je zgrnilo za njim in zarjulo:

„Smrt upornikom!“

Tisti trenutek se je Leonora zavedla in odprla oči.

Zagledala se je v naročju svojega očeta, ki je bil od groze bled ko mrlič... morda tudi od sramu.

„Oče... Oče!“ je zajecjajala deklica. „Odvedite me proč od tod!... proč!“

„Da hčerka, proč!... Pojdi, zbeživa!... Ta hiša je prekleta!...“

„Prekleta... da...“

„In prekleta rodbina, ki je v njej prebivala!...“

„Odvedite me proč!“ je venomer ponavljala Leonora, ne vedoč, kaj govori. „Daleč proč!... daleč, daleč!... Oh, kako strašno trpim!...“

Drgetala je po vsem životu. Zobje so ji sklepetali od vročice.

Njena lica so bila kakor škrlat, čelo pa kakor iz voska.

Dandolo jo je prijel okoli pasu.

Stopila je kakor avtomat, in z njenih usten, ki so gorele v vročici, se je utrgala presunljiva tožba, obupna in obupujoča:

„Oh, kako trpim!... Proč od tod, proč, oče! Usmiljenje, oče... proč!“

In tako je zapustila to palačo, v katero je bila malo ur prej tako vesela vstopila, tako žareča

od mladosti in sreče, tako nedosegljivo lepa!

Tisti mah se je pred njo pokazala Silvija, Rolandova mati...

Silvija, ki je z ranjenim srcem, zadeta na smrt, pravkar morala gledati, kako so prijeli njenega moža, kakor je bila pričča, ko so zgrabili njenega sina! Silvija, ki je samo s svojimi očmi, iz katerih so se usipale strele, ustrahovala petdeset mož, da so ji napravili pot... da je planila ven... kam?...

Zagledala je bila Leonoro in je stekla k njej.

„Hčerka moja!“ je zavpila z glasom, ki je bil hripav od ihtenja. „Ti edina si ga bila vredna, edina ti!... Pojdi z menoj!... Pojdi, da ga maščujeva. Skupaj ga bova maščevali ali pa bova skupaj poginili!...“

Leonora je za trenutek obvisela na njej z očmi, ki jih je bil obup razširil, in vsa njena bolest, ki jo je grozila pognati v blaznost, je tedaj izbruhnila na dan:

„Jaz?... Vaša hči?... Jaz!...“

Doževka kakor je ne bi bila čula. Vsaj razumela je ni — uboga nesrečna mati, ki je bila pre-

pričana, da trpi vse veselstvo ob njenem trpljenju in da je Leonora — o, pred vsem Leonora! — pripravljena umreti za njo, da reši njenega sina!

In s tistim suhim in piskajočim glasom, ki ga časih rodi vročica, je povzela in zgrabila Leonoro za roko:

„Pojdi z menoj, hči moja, pojdi... dvignili bova ljudstvo in ga zagnali v palačo... Pojdi z menoj... v dveh urah ne ostane več kamen na kamenu v tej hiši sramote... osvobodili bova Candiana, osvobodili Rolanda... mojega sinu... tvojega zaročenca!...“

Iz Leonore se je utrgal blazen grohot, čeprav so ji z lic tekle debele solze. In kakor brez uma je zavpila:

„Moj zaročenec!... On!... An, gospa, zakaj ne greste h kurtizani Imperiji... zakaj nje ne vprašate, katero žensko je ljubil Roland Candiano!...“

To pot je mati razumela! Leonora zapuščala Rolanda!...

„Tudi ti!“ je zamrmrala in njen hropeči glas se je zlomil od obupa.

Od neskončne trudnosti je spustila roke. Potem pa jih je

zdajci dvignila proti nebu kakor h prekletstvu; in odrevenela, divja, mrmrajoč nezvezne besede je zavila po stopnicah dol — tja, kjer je besnela in se zagnjala nevihta razjarjenega ljudstva. Vse hitreje in hitreje je stopala, in mahoma se je zagnala kakor pobesnena med ljudi in se zdajci prikazala v luči plamenic, v pokanju arkebuz, z razmršenimi lasmi, strašna kakor vtelesena bolečina in obup.

Leonora je gledala za njo, kako se je izgubljala v množici. In zdajci je iztegnila roke proti njej in zaihtela:

„Mati! Mati! Lagala sem! Moje srce je njegovo... njegovo za zmerom! Že grem! Rešiva ga... vseeno!...“

Hotela se je zagnati za njo.

Toda moči so jo zapustile: omahnila je vznak v naročje svojega očeta, ki jo je dvignil k sebi in stekel z njo kakor brez uma.

Tako je razgnalo vsa bitja, ki so bila še tri ure prej združena v neskaljeni sreči — zdaj pa so bila pobita, ranjena, strta na tleh, kakor vedra drevesa sredi poletnega gozda, kadar jih iznenada izruje vihar.

VII

PEKEL

Ko je Roland Candiano v inkvizitorjevem spremstvu zapustil doževo dvorano, se je mahoma zagledal pred vrati v predsojbe dvorane Sveta Deseterice.

Foscari jih je odprl in rekel: „Vstopite... čez nekaj minut vas pokličemo.“

Roland se je trenutek obotavljal, potem pa je vstopil!...

Tisti trenutek obotavljanja mu je imel vse življenje ostati v spominu... obotavljanja, ki se mu je takrat zdelo nerazumljivo in si ga je celo očitil kot slabost!...

Ko je bil v sobi, so se vrata neslišno zaprla za njim. Vsi glasovi so mahoma utihnili. Rolandu se je zdelo, kakor bi ga bila neka nevidna sila postavila sto milj daleč od palače, kjer je vrvelo življenje.

Pogledal je okoli sebe.

Zagledal se je v ozki sobici, razsvetljeni samo od luči, ki je prihajala s stropa, med štirimi popolnoma gladkimi stenami: nikjer ne mize, ne stola, nikjer okna...

Rolanda je zazebló.

Zazdelo se mu je, kakor bi ga bilo zgrabilo nekaj strašnega, kar ga ne bo nikoli več izpuštilo.

A takoj je premagal ta občutek. Počakal bo. In negiben, z duhom obrnjenim ven, v svet, v življenje, je jel čakati.

Pet minut je preteklo, potem deset... in spet deset... in potem je minila cela ura...

Že v prvih trenutkih nestrpnosti je Roland hotel odpreti vrata: bila so neprodušno zaprta.

Toda neki instinkt mu je velel, da se je postavil kraj vrat, da bo čim bliže, ko napoči trenutek, da odide.

„Dajmo, dajmo,“ si je govoril, „ohranimo hladno kri. Najbrž je treba urediti še kakšne formalnosti, preden lahko stopim pred sodnike... razen tega se mi čas najbrž zdi daljši kakor je v resnici!...“

Potem je hotel šteti minute po utripih svojega srca, in je položil roko na prsi: toda srce mu je razbijalo tako viharo, da ni mogel slediti njegovemu blaznemu tempu.

Takrat ga je stresel drget — prvi znanilec srda... ali pa strahu. Prigovarjal si je k pameti, silil se je k mirnosti, in ko ga je zgrabilo, da bi zakričal in poklical, se mu je posrečilo, da se je premagal in ostal tih...

Ta tišina!... Nič je ni kalilo v tej celici; to ni bila tista tišina, ki jo doživljaš sredi noči ali pa na samotni, tišina polna čarov, ker je polna nezaznavnih glasov. Ne: to je bila tišina brez slehernih znakov življenja — bil je grob: razsvetljen grob, morda še mračnejši zaradi zlovesče luči, ki je padala izpod stropa.

Prekrižal je roke, da bi se prisilil k negibnosti, da si ohra-

ni vse sile, ki je čutil, da jih bo še potreboval...

Toda vkljub veliki duši, ki je bila v njem, je jela Rolanda obhajati zavest, da ni več gospodar samega sebe; drget ga je začel stresati in srce mu je tako divje tolklo, da je začutil fizično bolečino. Potem so ga obšle čudne misli: kakor da se mu hoče rohati, ga je spomin postavil v Dandolov vrt; ni si več mogel priklicati v spomin prizorov, ki so se pravkar odigrali v doževi dvorani, in pred njim je vstala jasna podoba Leonore, sedeče tam doli pod visoko cedro — tako jasna, da je mahoma razločil celo drobljenje slavca...

Zdajci je luč na stropu ugasnila. Vrata so se odprla in v somraku je Roland nejasno razločil kakor lesket jekla. Zdelo se mu je, da je zagledal ogromno pošast, ne, skupino pravljicnih zveri, kakršne se časih pokažejo v strašnih sanjah: bitja, vsa pokrita z jeklom, in iz njih so sršele ostre, leskečoče se, mrzle jeklene osti...

Prvi mah ga je groza prikovala k tlor: potem pa je udarila iz njega neukročena jeza, ki jo je že ure premagoval. Z besno kletvijo se je zagnal naprej — in še tisti trenutek s krikom bolečine in z okrvavljenima rokama odskočil nazaj...

In tedaj so se brezoblična bitja zganila. In ta bitja so bila dvajsetorica mož, ki jim je glavo in obraz zakrivala železna krinka, ki so jim prsi in lehti in noge pokrivali oklepi... jekleni možje, ki so se počasi, brez besede, brez krika, vsi hkrati, v vrsti pomaknili naprej!...

In vsakteri izmed njih je imel v rokah sulico — sulico z zelo kratkim lesenim ročajem in velikanskim jeklenim rezilom, nabrušenim na obeh straneh, ostrim ko britev...

Ti možje so se pomikali v štirih vrstah; in sulice mož iz druge, tretje in četrte vrste so segale tja v prvo vrsto... Bilo je kakor strašen pogled na naježeno apokaliptično žival, na zvi-jajočo se ogromno kačo, ki ima namestu lusk osti... in grozo je

še povečala zlovesča tišina, s katero se je vršil ta strašni pohod.

Tudi Roland je molčal... Kje bi tudi našel besede, da izrazi vso blaznost svojih misli!

Le od trenutka do trenutka je zgrabil po sulican, in vselej mu je iz roke brizgnil nov curek krvi. Vrgel se je na tla in se hotel zagnati med njihove noge, toda še tisti mah je začutil mrzle konice sulic na čelu...

Umaknil se je, umikal se je, penec se, hropeč... umikal do zidu. In v tem strašnem boju, v boju, čigar grozote so prekašale sleherno domišljijo, v tej grozi ga je nenadoma obšla jasna zavest: tam ob zidu do konec, tam ga čaka smrt...

Pa ne!... Zid za njim se je odprl in skrivna vrata so zazijala v njem... Sulice so pritisnile... Začutil je mrzlo jeklo na goltancu, umaknil se je in se mahoma zagledal v mračnem hodniku...

In možje z železnimi krinkami, z jeklenimi sulicami, so pritisnili za njim... počasi, neusmiljeno, brez glasu...

Rolandu se je zdelo, da je na robu blaznosti; le njegov čudoviti življenjski instinkt ga je odvrnil od tega, da se ni vrgel z golimi prsi na sulice, da na mah konča ta strašni nemi boj...

Umikal se je. Ni se reševal, samo umikal se je, neprestano grabeč po sulicah, ne še čuteč ognja ran, ves pokrit s krvjo.

Tako so ga pritirali po nekih stopnicah dol, in potem še po drugih; zagledal se je v drugem hodniku in koj nato pod širokim razsvetljenim obokom. Takrat šele se mu je iztrgal iz ust glas, krik brezkrajnega obupa:

„Most vzdihov!... O!... Most vzdihov!...“

Zdaj šele je razumel, kam ga tirajo! Razumel je, v kateri pekel ga je potiskala apokaliptična zver z jeklenimi ostmi!...

HUMOR

Potem pa že!

„Obtoženec,“ reče sodnik, „to vendar ni mogoče, da bi vam tale človeška razbitina potolkla nos.“

„Da, gospod sodnik, preden me je udaril, še ni bil razbitina!“

Nezaželeni obisk

„No, Francek, kaj pa je rekel ata, ko je zvedel, da pridem?“

„Oh, veš, teta — mama mi sploh še ni povedala, ker zadnje čase ni prav zdrav.“

Prepozno

Ocepek se vozi sam v oddelku. Iz Ljubljane v Zagreb.

Med potjo vstopi lepo dekle. Se-de Ocepku naproti. Čedalje je lepše, čedalje mikavnejše.

Ocepku uhajajo oči iz jamic. Pa se ne upa.

Vdan v usodo se poglubi v svoj časopis in čita o življenju velikih mož.

V Zidanem mostu vstopijo še drugi potniki in kmalu je oddelek poln.

Tedaj dvigne dekle glavo in se Ocepku prijazno nasmehne.

„Vraga,“ mu zraste greben, „to bi bil moral prej vedeti!“

In z žalostjo v srcu ji skrivaj napiše na listek:

„Tako lepo bi bilo, pa ni do tega prišlo.“

Tedaj vzame dekle iz torbice svinčnik in spodaj odgovori:

„Osel! Lahko bi prišlo!“

Nesporazum

Pfeifendeckel mora osnažiti podčastnikovo sobo. Ko to opravi, mu kaprol naroči, naj prinese iz gostilne vrček piva.

Med potjo sreča poročnika.

„Kakšen pa si, prasec? Kam pa greš?“

„Po pivo za gospoda kaprola.“

„V teh osr... hlačah?“

„Ne, v vrčku, gospod poročnik.“

Premeteno

V brivnico pride neki mož in z njim majhen fantek:

„Prosim lase ostriči, brado obriti, glavo umiti.“

Ko je brivec opravil, ga vpraša: „Ali imate morda cigarete?“

„Obžalujem — sicer pa je trafika onkraj ceste.“

„Dobro, pa skočim hitro tja, med tem pa še fanta ostrižite!“

To rekši gre — in ga ni več nazaj.

Brivec je fanta ostrigel.

„Tvojega očeta pa dolgo ni nazaj,“ meni nato.

„Saj ni moj oče! Na cesti me je ustavil in mi je rekel, ali si ne bi hotel dati zastoj ostriči lase.“

*

„Ana,“ pravi gospa novi služkinji, „na mizi sta ostala še dva kosa torte, eden vaš in eden moj. Kje pa sta zdaj?“

„Veste, gospa, oba sem nesla v kuhinjo, pa je mačka vašega požrla.“

*

„Oprostite, gospod šef, še zdaj nisem dobil plače!“

„Oprostim.“

Dober prijatelj

„Ali si videl? Onale dama se mi je nasmehnila!“

„Nič si k srcu ne jemlji! Ko sem te jaz prvič videl, sem mislil, da bom počil od smeha!“

Svefi Birokracij

Nemci so znani birokrati. Pri njih gre vse po uradnem „šimelnu“.

Zadnjič se je na neki nemški pošti tole zgodilo:

Predstojnik je izdal novo naredbo, ki je kurzirala med osobjem. Ko so jo vsi uradniki pregledali in

Gramofone, plošče

kupim edino najugodnejše, ker je največja izbira, edino le pri

„CENTRA“

Ljubljana, Miklošičeva c. 38. Palača Grafike.
Najmodernejša izposojevalnica plošč

podpisali, je nrišla nazaj k predstojniku, toda, joj, na njej je bil velik madež od masti — naibrž je neki uradnik klobaso jedel na njej.

„Kdo je to napravil?“ napiše predstojnik zraven madeža in pošlje naredbo z madežem vred drugič med personal.

Drugi dan dobi okrožnico „uradnim potom“ svet nazaj, in na njej je pripomba: „Jaz, Schmidt.“

Gospod predstojnik pomoči pero v črnilo in jame preiščati, kaj naj ukrene, da se kaj takega nič več ne pripeti. Nato pa napiše: „Schmidta naj bo sram.“ In pošlje v tretje cirkular med osonje.

Čez štiri in dvajset ur ga zagleda na svoji mizi. In na n'em je napisano:

„Ga je bilo. Schmidt.“

Na dobrem

Upravitelj ječe: „Zgodila se je pomota, da ste teden dni predolgo sedeli.“

Kaznjenec: „Malenkost — pa mi ga boste drugič vračunali.“

*

„Mojo hčer bi radi za ženo? Koliko pa imate denarja?“

„Sto tisoč.“

„Nu, to bi šlo — moja hči bo imela prav toliko.“

„To sem že vračunal.“

Če pride Berlinčan v Monakovo

Vpraša zadnjič tak Berlinčan v Monakovem stražnika na cesti:

„Kje je Ludvikova cesta?“

Stražnik mu pove, kam mora iti in kje zaviti na levo in desno, da pride tja.

„Po tem popisu se niti hudič ne spozna.“

Stražnik mu še enkrat natanko razloži in doda:

„Nekoliko vljudneje bi pa lahko vprašali!“

„Ne,“ odkima Berlinčan, „potem pa se že rajši izgubim.“

Dijeta

Zdravnik je končal preiskavo.

„Za vaš protin je najbolje,“ reče nato, „da živite strogo po dieti: zelo dosti sočivja in nič mesa.“

„Kaj pa mi svetujete zastran malokrvnosti?“

Resno odgovori zdravnik:

„Spet strogo dieto: dosti mesa in nič sočivja.“ J. H. R.

Lepa tolažba

V bolnici leži bolnik, ki toži vsak dan o drugih bolečinah. Naposled je zdravniku vendarle že preveč. Ko ga bolnik nekega dne sprejme z besedami:

„Gospod doktor, tako čudne bolečine imam v trebuhu. Kaj to more biti?“ mu odgovori ravnodušno:

„Nič se ne razburjajte — pri obdukciji bomo vse natanko dognali!“

Urejuje Boris Rihteršič

Lil Dagover

ni ena tistih tipičnih filmskih igralk, ki jih gledamo dan za dnem na blatnu. Ni ne zapeljivka ne odrešenica. Lahko bi jo imenovali Marijo in vendar nima na sebi nič svetniškega. Še manj je demonska ženska. Ni vampir. Ni ne najvka ne sentimentalna, sploh je ni moči uvrstiti v noben razred, običajnih značajev. Lepa je — toda kako?

Igra njenih rok. Zde se ozke in dolge. Nekaj plemenitega je v njih.

In hladna je. Nikdar koketna. Zna postaviti med sebe in človeka. Ki pride do nje, neviden zid, ki ga nihče ne prodre. In za kaj takega je treba srca in značaja.

Morda je to tajnost njenega rojstva, kraja, kjer je rojena. Jave. Na Javi je umrl Max Dauthendey na

hrepenenju... Toda kaj je na njej azijskega? Morda nič — morda vse? Njen nos? Videti bi morali trzanje njenih nosnic. Njene trepalnice so tako dolge, da zasenčajo oči. Oči ima globoko pod obrvmi, bolj kakor evropske ženske.

Tudi dosti samovzgoje je pri njej. Morda je prav to azijsko. In njen nastop. Pasiven in prav zato umetniški.

O njej bi lahko še dosti povedali. Nekoč jo je hotel naslikati zelo znan slikar. Dostikrat mu je sedela za model. Slika je bila že skoraj pri kraju, tedaj pa jo je slikar prosil, naj ne prihaja več. In dolgo je visela slika nedokončana v nje-

govem ateljeju. Ni je mogel dovršiti. Zaradi nje. Bila mu je uganka. Kolikorkrat jo je videl, vselej je bila drugačna in izpremeniti je moral, kar je prej naslikal. Morda je bil to misterij Azije.

Lil Dagover je prišla s šestim letom z Jave na Švedsko. V šole je hodila v Nemčiji. S sedemnajstim letom se je poročila. Njen mož je bil igralec pri Reinhardtu. Kmalu je začela tudi ona igrati. Robert Wiene jo je odkril za film. Prvič je igrala v Langovi režiji v filmu „Trudna smrt“. Pred kratkim pa je igrala v Ufinem filmu „Kongres pleše“.

Ana May Wong

V zadnjih letih je Ana May Wong zelo malo igrala v filmu. Dosti več pa je nastopala v gledališčih in bila stalno angažirana v eni največjih newyorških oper. Toda ljubezen do filma v njej ni umrla. Dovolj je bilo, da so našli partnerje, ki so bili vredni igrati v istem filmu z Ano May Wong in lepa Kitajka se je preselila nazaj k filmu.

Novi govoreči film Ane May Wong — prvi je bil „Haitang“, ki smo ga tudi pri nas gledali —, so napravili v hollywoodskih Paramountovih ateljejih in ga imenovali „Hčer zmaja“. Glavni moški vlogi igrata mladi Japonec Sessue Hayakawa in Warner Oland, znani interpret kitajskih vlog.

Film se odigrava v Londonu, toda ne manjka mu romantičnosti. Še več, kitajska narav in navade, ki so nam Evropcem nerazumljive, pridejo še bolj do izraza v evropskem ozračju.

Film je zelo zanimiv, zato prinašamo njegovo vsebino.

V začetku tega stoletja je neznan Kitajec ogražal življenja najvišjih rodbin v Evropi. Ko je pomoril že mnogo aristokratov v raznih deželah, se je preselil v London. Cvet angleške aristokracije je postal njegova žrtev. Zaman so bili vsi napori policije. Z izredno prekanjenostjo je Kitajec izvrševal svoje zločine in znal skrivati sledove. Vedeli so samo za vzrok teh umorov: morilec je v neki bitki med belimi četami in Kitajci izubil svojo ženo in otroka. Zato se je zaklel, da se bo maščeval nad voditelji evropskih čet in njihovimi potomci.

Končno se je posrečilo londonski policiji, da ga je odkrila. Bil je to kitajski zdravnik doktor Fu Manchu. V zadnjem trenutku, ko je videl, da so njegovi pomočniki vjeti, je izpil strup, da ne bi prišel živ policiji v roke. Beli zdravnik je ugovil smrt. S tem je bila za policijo stvar opravljena.

Film „Hči zmaja“ pa se pričinja šele tam, kjer je življenje napravilo piko. Doktor Fu Manchu ni umrl. Spet se je pojavil v Londonu in zbudil pravo paniko. Vsi so bili

Nezaslužena usoda nezakonskih otrok

prepričani, da bo do konca dovršil svojo osveto. Takrat pa je policija dobila dragocnega pomočnika, mladega kitajskega detektiva, ki je poznal vso zahrbtnost orijentalcev. Pod njegovo roko je umrl doktor Fu Manchu, toda pred smrtjo mu je morala priseči hči, znana plesalka, da bo nadaljevala njegovo krvavo delo. Dolgo se je borila z vestjo, šele potem je prišla za orožje, da bi dokončala to, kar je oče začel, in ubila angleškega plemiča, ki jo je ljubil. Toda londonsko policijo je vodil mladi kitajski detektiv, ki se mu je posrečilo ujeti plesalko in za zmeraj osvoboditi London maščevanja doktorja Manchuja.

Ana May Wong je v tem filmu lepša in elegantnejša, kakor je bila kdaj doslej. Paramount se ni ustrašil stroškov, da je v vsej popolnosti pokazal razkošje bogate angleške družbe in eksotične domove bogatih Kitajcev, ki povsod ustvarjajo hiše, kakor jih imajo v svoji domovini, in žive po svojih tisočletnih navadah.

Razen Ane May Wong se je v filmu posebno izkazal Sessue Hayakawa. Brez dvoma bo tudi postal ljubljenec našega občinstva.

Metrove vesti

Vse vesti, ki hočejo vedeti, da se nameravata Greta Garbo in Ramon Novarro ločiti od Metra, kjer delata že dolga leta, da bi dala filmu slovo, ali pa osnovala samostojno podjetje, najbolje pobije to, da bosta oba igrala v filmu iz življenja velike plesalke in volunke Mate Hari. Film bo režiral George Fitzmaurice.

Lily Damita, ena najlepših filmskih igralk, bo prav v kratkem nastopila v Metrovem filmu „Greh“. Film obdeluje povest o mostu svetega Ludovika v Limi, glavnem mestu Perua, in je poln ganljivih in napetih prizorov. Spremlja ga rollog v nemškem jeziku.

Peščena torta

Potrebščine: 7 dkg surovega masla ali margarine, 3 jajca, 15 dkg sladkorja in olup polovice limone, 25 dkg moke, eno desetinko do eno osminke litra mleka, 1 zavojček Dr. Oetker-jevega pecilnega praška.

Priprava: Premešaj surovo maslo ali margarino, dodaj rumenjake in sladkor, nato še limonov sok in olupe, mleko in del moke. Ostalo moko pomešaj s pecilnim praškom in temeljito stepenim snegom ter to tudi premešaj s prvo zmesjo. Vso maso deni v dobro namaščen, z moko potresen tortni model in jo peči v enakomerni močni vročini v pečici. Spečeno ohlajaj počasi in jo potresi s sladkorjem.

Kdo se upa metati kamen nanje?

Ne mine skoraj mesec, da ne bi brali v dnevnikih o obupnem dejanju nezakonske matere, ki je umorila svojega otročička. Zadržala ga je in vrgla v stranišče ali pa celo prašičem: tak je dostikrat žalostni konec ubogega nedolžnega črvčka.

Človek se ob takih grozotah prime za glavo in se vpraša: Kako je mogoče, da kaj takega mati napravi? Kaj jo žene k temu? Zakaj nekaj jo mora gnati, da to stori!

Edini vzrok, ki je zmožen udušiti sleherni materinski instinkt, je strah pred sramoto. In sramota je še dan današnji nezakonski mater tako redko prihranjena. Sicer so tisti črni časi že minili, ko so te nesrečnice postavljali pred cerkvena vrata v spokorniški obleki na sramotni oder, toda ostalo je nekaj drugega, kar za srednjeveškimi običaji skoraj ne zaostaja: predsodek.

Ostali so postrani pogledi in zaničljive opazke, ostalo je obrekovanje, ostale so strupene puščice, ki jih vsi vprek streljajo v nesrečno mater. Tu se na žalost posebno odlikujejo ženske, in najrajši take ženske, ki bi se z vso upravičenostjo smele vprašati: ali smem ravno jaz metati kamen na njo?

Ne mislimo govoriti o tem, ali je taka mati kriva, ker je bila preveč lahkomišelnna ali lahkoverna, in ali jo je treba pomilovati ali obsojati. Ne: hoteli bi le reči nekaj besed o nesrečnih bitjih, ki so sami pač najmanj krivi, da so na svetu — o nezakonskih otrocih.

Siromaki so, ki jih navadno še v lastni družini ne marajo, kaj šele drugod. Za nadežne nepotrebne vsiljivce jih imajo in jim skoraj še jedi ne privoščijo. Ni čuda; saj je tak otrok dostikrat celo lastni materi breme, ker vidi v njem povzročitelja svoje sramote. Ogorčena je nad krivico, ki ji jo dela svet, in zato se zneša nad svojim otrokom. Koliko je nezakonskih mater, ki svojega otroka celo sovražijo! Taki otroci so še posebej usmiljenja vredni: vse se norčuje iz njih, pehajo jih od sebe, zmerjajo in tolčejo. Kdo še ni videl žalostnih otroških oči, ki prosijo lepe besede in so hvaležni za vsak topel pogled!

Vtisi iz otroških let so najtrajnejši in se človeku za vse življenje

Suknje in obleke

kupite dobro in poceni v tovarni oblek

**STERMECKI
CELJE**

Štev. 6

**Novi, veliki, ilustrirani cenik
in vzorci zastoj!**

zapišejo v spomin. Takle otrok pa zapre svoje srce pred svetom, zakrknjen postane, trmast in zloben. Nikoli ni bil deležen ljubezni, nikoli je ni prejel, zato je tudi ne zna dajati. Dosti takih otrok zaide; pozneje na kriva pota in konec je — ječa.

Ali ni že skrajni čas, da bi se to izpremenilo? Ali ni že skrajni čas, da bi se spomnili, da smo dolžni tem najnesrečnejšim med nesrečnimi pokazati nekaj ljubezni in razumevanja? Zakaj ali je kdo nesrečnejši od bitja, ki niti materinske bolezni ne pozna?

Uporabni nasveti

Duh po jodoformu preženeš najhitreje iz omare, če odrgneš notranje stene omare s terpentinov sodo.

Vrbove košare moraš večkrat obrisati z mokro krpo, drugače se začno lomiti, ker postanejo vrbove šibe krhke.

Črnilne madeže spraviš s kointe s špiritom.

Zeleni volk odpraviš z bakrene posode z amonijakovo vodo.

Svile ne smeš, kadar jo spraviš v omaro, zganiti, nego jo moraš zviti, drugače na zgibih popoka. To velja posebno za taft.

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Na tujem, vse leto:

v Angliji 9 šillingov, Avstriji 14 šillingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. Povsod drugod na leto 120 Din, za ½ leta pa 60 Din. Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa v denarnem pisnu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znakih. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink.

Naročila

in dopise pošljite na naslov: „Roman“, Ljubljana, Breg 10, poštni predal št. 345. — Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

Filmski dročiž

Afrika je zadnja leta v modi. Nedavno so Američani napravili uov film v Rhodesiji in Portugalski Afriki. Film se imenuje „Neukročena Afrika“. Sodeluje običajni inventar: levi, bivoli, gazele in povodni konji.

Drugi film iz istega dela sveta se imenuje „Kri“ in je filmski dnevnik ekspedicije barona Gourgauda in njegovih tovarišev.

Francozi so napravili v spomin na svetovno vojno film „Verdun“, ki pa menda ne dosega Universalovega „na zapadu nič novega“. Delajo pa še drugi vojni film po Dorgelšovemu romanu „Leseni križi“.

Za prihodnje leto napravi ruska družba Sojuzkino 100 normalnih govorečih filmov. Nemih filmov ne misli več delati. Ta družba vodi tudi vseh sedem moskovskih kinov, ki imajo 20.000 sedežev.

Kupon 48 film

KAJ PRINAŠA:

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Moja žena — hohštaplerica“.

srčkana Ufina komedija. V glavnih vlogah Käthe von Nagy in Heinz Rühman.

Kino Ideal

„Štirje vragi“.

pretresljiva drama iz cirkuškega življenja.

„Tabu“.

poslednji film umrlega režiserja Murnaua, napravljen na otokih Južnega morja.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kje je angažirana Miss Universum?
2. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Evropa v plamenu“?
3. Kdo je mož Claudette Colbert?
4. Kako se imenuje naslednji film Maurica Chavalierja?
5. Pri kateri družbi igra Philips Holmes?

Za nagrade razpisujemo

DVAJSET VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ.

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 46. številke so: 1. Lilian Bond, 2. Joan Crawford, 3. Leila Hyams, 4. Dorothy Jordan, 5. Ester Ralston.

Nagrade dobe:

- 5 slik: šušteršič Zvonka, Ljubljana;
4 slike: Brezar Marija, Ljubljana;

5 slike: Bramel Josi, Bistrica;
2 slike: Šinkovec Matej, Idria;
po eno sliko: Turjak Alojz, Ribnica; Rolke Ivan, Ptuj; Zupanič Stanka, Poljane; Zemljič Mirko, Brdo; Močnik Lojzka, Maribor.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisočl znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svoga pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev peclini prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Leino se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeña močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s vezim ali vkuhanim sadlem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak.

Zavolček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se daša 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljših, finih in kalificiranih močnatih jedi, šartjev, pečiva, torti, t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, avo-jeja odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno.

DR. OETKER, MARIBOR.